

STUDENTEN-WEEKBLAD.

Redacteuren: G. J. van den Broek, L. Doedes, P. L. Dubourcq,
G. D. Jordens, J. F. Ligtenberg, Ch. J. I. M. Welter.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar.

De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

UITGEVER:
J. WALTMAN Jr.
DELFT.

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.

Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Oproeping.

De Ingeschrevenen der Polytechnische School, die door het teekenen der circulaires blijk van ingenomenheid hebben gegeven met het plan der philosophie-colleges en verder allen, die hierin belangstellen, worden dringend verzocht bijeen te willen komen op Dinsdagavond a. s., te 8 ure, in het lokaal der „Eensgezindheid”.

Het doel dezer bijeenkomst is eene nadere bespreking van bovengenoemd onderwerp.

CH. MEYLL.

DELFT, 31 Januari 1900.

In de Schemering van de Nieuwe Tijden.

De geschiedenis van de evolutie van den menschelijken geest biedt ons zeer zeker een van de interessantste beschouwingen aan, leidende tot de volmaking van ons wezen. Hoe de mensch door den loop der eeuwen tot bewustwording van de dingen om zich heen is gekomen, de trap van volmaaktheid, waarop hij zich bevindt, leeren we uit zijn godsbegrip, zijnde zijn opperste ideaal van leven in woord en beeld gegeven. Onze eigene ontwikkeling als kind, onbewust genietend van wat de natuur ons te genieten gaf, langzamerhand komende tot een dieper indringen in de stof, zoo dat telkens nieuwe waarheden zich kwamen openbaren, leidt op meer gevorderden leeftijd, tot eene bewustwording van de harmonie der ons omringende machten, de bewustheid van het eigene wezen, dat zich openbarend weerspiegeld ziet in zijn godsbegrip. Het godsbegrip is derhalve de harmonieuse samenvatting van wat een menschenkind in de natuur vermag te aanschouwen. Hoe meer hij door kennis en ervaring hiertoe in staat gesteld is geworden, hoe dieper en breeder hij in de onbegrijpelijke waarheid zal weten door te dringen. De vraag of de waarheid eindelijk te bereiken is wordt door filosofen beurtelings aangemoedigd dan weer weersproken, doch niettemin veroorzaakt eene zekere kennis van de natuurmachten, hoe tegenstrijdig dikwijls ook in hun onderling verband, bij het individu een soort besef van wereldorde, welk besef op zijn doen en laten een onuitwissbaren invloed uitoefent.

Zoo leidt het geloof aan de voortdurende zegepraal van het slechte bij den eenen mensch in tijden van vernietigende moeilijkheden tot werkeloosheid, onmacht en geesteslapheid, terwijl wij hoogere geesten in dezelfde omstandigheden bewust en overtuigd van de macht van het goede wonderen van energie aan den dag zien leggen.

In naam van den oppermachtigen en barmhartigen God, besloot de scheepsraad van het Hollandsche eskader onder Wolfaert Harmensz. (1601 Dec.) in Straat Soenda zijnde, met vijf schepen, de veel sterkere vijandelijke Portugeesche vloot onder Mendoza in de wateren van Bantam aan te tasten. Mendoza had acht zeewaardige galjoenen en twintig kleinere vaartuigen ter zijner beschikking, maar onze vermetele Hollanders met God voor oogen bezorgden de toen ter tijd nog energieke Portugeezen eene ernstige nederlaag.

De Gouverneur Generaal Jan Pietersz. Koen schreef aan

boord van de „Gouden Zon” aan H.H. Bewindhebbers der Oost-Indische-Compagnie, dat hoe slecht de kansen ook stonden met 't oog op den handel en de vestiging van het Hollandsch gezag, de heeren niet moesten wanhopen. „Ende despereert nimmer, vreest uwe vijanden niet en God zal bij U zijn!” is de lijfspreuk, welke tot heden ten dage van dezen eerbiedwaardigen energieken held in den volksmond voortleeft. Te bejammeren, maar filosofisch prachtig is 't, dat in naam van dien zelfden God, de zelfde gouverneur generaal aan den bevelhebber te Banda, Dr. Sonck den last gaf, in de droge moeson de Bandanezen uit te roeien en de Orangkaja's te ontlijven ende te vieren-deelen. (16 Mei 1521). Gaan we na, wat of dat „God zal bij U zijn”, beduidt, dan moet 't ons bij dieper nadenken wel invallen, dat zoo'n gezegde uit den mond van zoo'n ontwikkeld man, geenszins als een bloot geloof dient beschouwd te worden, maar veel meer nog als eene op levenservaring berustende overtuiging in den noodzakelijken zegepraal van het Goede, zooals het door hem werd opgevat. Dat deze uitlegging juist is, blijkt o.a. uit het politiek gesprek met den rijksbestierder van Bantam. Koen wilde de peperprijzen verlaagd zien, doch de rijksbestierder achtte zich in zijne belangen bedreigd, waarna Koen hem voor de mogelijkheid stelde van de ontruiming van de Nederlandsche factory. En de rijksbestierder gaf toe. Dit feit is sprekend, aangezien de Directeur-Generaal geen macht had de factory op te heffen. Dat hij toch daarmede durfde dreigen is een bewijs van 's mans vast vertrouwen in zijn juist zicht op personen en omstandigheden welk zelfvertrouwen geboren wordt en filosofisch en psychisch niet anders te verklaren is dan uit eene ingewortelde overtuiging van het alom noodzakelijk zegevierende goede. „God had de Edele Compagnie niet enkel macht en rijkdommen gegeven om daarmede handel te drijven, maar ook om haar gezag duurzaam te vestigen.” Dat „God” komt in het dagelijksch handelen onzer zeventiende-eeuwers herhaaldelijk voor. Het zou stompzinig van ons zijn, daarin niet iets meer te zoeken, dan men heden wel willen zou. Hunne daden duiden maar al te sterk op een verhevener gemoedstoestand dan een Calvinistisch gehuichel.

En dit zijn maar eenige kleine voorbeelden van de krachtige werking van een godsbegrip, dat den zwerfenden mensch op zijne lange tochten door de smarten van het leven vergezelt. Wij weten hoe de kruisvaarders met vroomen ijver bezielde de ontzaggelijke rampen van eene kruisvaart trotseerden, hoe vurig de godsdienstoorlogen later waren, hoe heden nog de Mahdisten in den Boven-Soudaan de Engelschen hun grondgebied betwisten, hoe de Transvaalsche Boeren met het vaste geloof dat „recht boven macht” geldt, ten strijde zijn getogen.

Dit zijn sterksprekende feiten en danken hun oorsprong nog hoofdzakelijk aan het zelfbehoud, den strijd om het bestaan, de economische grondslag van den levenden mensch door alle tijden heen, de grondbasis der geschiedenis. Ook minder materialistische begrippen als liefde, onafhankelijkheid en vrijheid door de volkeren dikwijls met bewonderenswaardige hardnekkigheid en zelfverloochening tot aan onze tijden gevoerd, ondanks de dikwijls vernietigende levenstrijd, putten hun bestaan en levenssterkte uit hun verenigd samenstreven tot een grootsch gemeenschappelijk doel, — het dienen van het opper volks-ideaal van het leven, — de godheid die den krachtigen

mensch als zijn evenbeeld voor de oogen zweeft en hem voedt en sterkt in oogenblikken van vertwijfeling en dorre wanhoop; waarin de zwakke krachten zich te berste dreigen te slaan, tegen de rotsblokken der opdoende fataliteit.

De tegenwoordige tijd is een van geestverslapping, de groote ellende onder de arbeidende bevolking eenerzijds en anderzijds de groote weelde bij de kapitaalbezittende klassen, hebben niet nagelaten een ernstige knak te geven aan het zoo krachtige moreele bewustzijn in tijden, toen een frisch, krachtig en gezond bestaan nog in zich hield de vruchtbare bodem tot eene forsche wereldbeschouwing. Het godsbegrip heeft men moeten laten glijpen, de machtige overtuiging in het eindelijk bereiken zullen van een gedroomd geluk, heeft moeten plaats maken voor eenen ziekelijken en aan den anderen kant gezonden aanwas van allerlei moderne kleine ideëen, die elk op zichzelf ontstaan, in hun verband de noodige samenhang missen tot een forsich geheel.

Een schreeuw om kracht, bezielende moreele sterkte in den levensstrijd stijgt er op, uit de sloppen, winkelholten, fabrieksgevangenissen en rijke en weelderige salons en boudoirs. De toenemende werkeloosheid in de steden doet een poel van jammer en ellende ontstaan, vooral waar ze het huiselijk geluk aantast, de poezie vernietigt en de werkmanswoningen tot kille hopen maakt. De prostitutie doet de dochteren en jonge lieden verkwijnen in het ziekelijk genot van halve liefde en neer slaande hartstocht, en de vrouwenbeweging onder de meer bemiddelde vrouwen brengt ons een treurige toestand aan 't licht, van diep moreel verval, van machteloosheid om het geluk, de liefde en de opgeruimde levensblik langer in zich te dragen. Het feit dat er onlangs over zulk een natuurlijk en schoon gevoel als liefde gedebatterd is geworden, is ons reeds een voldoende blijk van afwezigheid van dit menschelijk geluk, in de harten van velen onzer dames en jongedames. Het uiten van heilige gevoelens is op zich zelf reeds heiligschennis en des te meer als er over geredetwist wordt. In eene gezonde maatschappij is een gelukkige echt en huiselijk geluk zoo zeer iets gewoons dat eene beschouwing over dat geluk, zeer zeker een pijnlijke indruk maakt en eene disharmonie is in de schoone stille praecht. Men zegt zijne ouders niet, „ik houd van u”, zooiets verzwijgt men, maar toont dit door daden, en evenzoo wordt er in eene mooie maatschappij niet over liefde gedebatteerd. Maar niet enkel onze vrouwenwereld is gedegenereerd, ook de schilderkunst, de poezie en de letterkunde in het algemeen lijden aan de kwaal van gebrek aan kracht. Nooit nog hebben we ons zoo zeer verheugd in zulk een tal van schoonheidsgodjes, die als waterloten ontstaan en verkwijnen als in den tegenwoordigen tijd.

Kaal ontzield, het harte leeg, beroofd van de gezonde levenswarmte is aan den eenen kant ontstaan een vernietigend beestachtig dom voortbestaan, aan den anderen kant een dol hartstochtelijk dierlijk toegeven aan eigen passies niet geschraagd of geleid in kracht van een kloek mannelijk levensideaal. Van Deyssel noemt Kloos de hartstochtelijkste mensch in Nederland, blijkbaar met het idee onzen geëerden poëet eenen grooten lof toe te dichten. Net of de ware blijvende kunst niet haar ontstaan dankt aan de volslagen rustmomenten van diepe stilte, waarin de schoone menschenziel zich vermag te ontplooiën tot de edele gelukzalige rustige witte liefde, die grootsch afsteekt bij den tijdelijken ruwen en bloedrooden hartstocht. De poezie van '80 is als een verlaten tuin, waar tusschen afgevallen dorre bladeren nog eenige boomtronken de overblijfselen vormen, van het in hartstocht verschroeide leven.

Een alles wegmaaiende geestverslapping, doet het menschdom wegwateren in 't laffe ziekelijke voortbestaan van een eeuw van verval, terwijl alle surrogaten voor de godsideaal als schoonheidsidealen, filosofische wereldbeschouwingen, en zielkundige en theosofische theorien, niet bij machte zijn bij den lijdenden mensch het zoo onontbeerlijke bewustzijn van eigen macht en koel zelfvertrouwen hoog op te houden. De heerschende godsdiensten leven enkel nog maar voort in de verhoudingen van mensch tot maatschappij of staat en mensch tot medemensch. De heerlijke versterkende dienst van den machtigen god, het kalm aanschouwen van wat er in de toekomst dagen moge, wordt niet meer begrepen sinds de Fransche Revolutie met hare verkondiging van het vrijheidsideaal den mensch wel schooner maar niet krachtiger heeft gemaakt. En daarmee is de schoone kracht gevallen. Een ieder leeft nu apart, onbekend met andermans lijden en hopen.

De jongeren ontzenuwd door de versmading van hunne offervaardigheid, het willen geven maar niet mogen, hebben zich gebukt voor de noodzakelijkheid en zoeken hun heil in de verandering van den oeconomischen basis der verouderde maatschappij. Met het socialisme zal de redding dagen doch evenmin als er redding te verwachten is enkel en alleen uit de zedelijke sterkte van het individu zal eene levensvisie ontleend aan het energiedoodende bewustzijn van alles maar te wijten aan oeconomische grondoorzaken ten rechte of ten onrechte, eene heilzame waarheid blijken.

Het socialisme wordt maar al te dikwijls als eene levensbeschouwing opgevat en is in zijne zuivere essentie toch niets als een wetenschappelijk streven naar eene verbeterde oeconomische toestand geen direct middel tot verhooging van ons geluk maar slechts eene voorspiegeling van toekomstige welvaart, die vooral den noodlijdende arbeidersbevolking ten zegen strekt, doch haar op den duur ook niet bevredigen zal aangezien welvaart wel is waar de bodem van ons geluk daarstelt maar geenszins de eenige factor is.

Het Historisch-Materialisme moet dunkt ons op geen hoogere waarde geschat worden dan op die van eene verklaring, een cirkeldenkengang, als Spinoza's godsbegrip van fataliteit, zoodat de oeconomische drijfveer dan vergeleken wordt met fataliteits-idee en verder evenals Hegels dialectische methode op het gebied der menschelijke rede. De levende menscheest heeft zich direct met deze zaken niet in te laten, heeft direct niet te weten hoe hij denkt, evenals een heliographist, die met zonlicht werkt voor zijne praktijk, geen noodzakelijke kennis behoeft van de samenstelling van het witte licht. Toegegeven dat de oeconomische omstandigheden zelfs alle groote gebeurtenissen in de eeuwen hebben doen ontstaan, gelijk het Christendom de kruistochten en de Fransche Revolutie, zoo is de omvang en de uitwerking der geboren begrippen aan den menscheelijken geest toevertrouwd. De menscheit heeft 't niet kunnen verhelpen dat het Christendom ontstond, maar de uitwerkingen van dezen godsdienst, zooals ze uitstralen in het huiselijke leven, de staatsvorm, de wetenschap en de kunst zijn menschelijk. Onze hedendaagsche begrippeninstellingen en gedachten zijn dus ontstaan uit een innige aanraking tusschen geest en aarde, het menschelijk vernuft en het oeconomische groeiproces en kunnen we het Historische materialisme gevoegelijk vergelijken met de aarde waarop wij staan en lijden en hopen. En evenals de kennis van de grondstoffen waaruit de aarde is opgebouwd al bitter weinig bijdraagt tot de verhooging van ons geluk, kon de ethische factor voor het socialisme moeilijk een godsdienst worden, tenzij ze zich ontwikkelt onbewust en onafhankelijk van de oeconomische theorie.

Een toekomstig dichter hoeft geen oeconomist te zijn, om het leven zooals dat zich aan hem vertoont in woord en beeld te kunnen brengen. Onbewust zal de oeconomische toestand wel een stempel op zijn werk drukken. 't Zou dwaasheid zijn van hem te vergen dat hij zich eerst op de hoogte stelt van de oeconomische omstandigheden alvorens te mogen dichten. Doet hij 't dan levert hij zeker geen kunst, zooals de tegenwoordige sociaal-democratische letterkunde, waar een al te sprekend moralistisch streven haar al te zeer verlaagt tot didaktiek. De kunst moet zich op reëlen grondslag bewegen, zonder dat de ziener of voeler nu juist de historisch materialistische wording van het verschijnsel behoeft te weten. Het Historisch Materialisme is derhalve gelijk Hegels dialectische methode eene nieuwe grammatika voor het denken, en wat de mensch behoeft in de eerste plaats is niet zoozeer die grammatika als wel de levensgloed die hem tot dat denken aanzet en als gevolg daarvan het doen, het handelen, de daden.

Die gloed is de ethische factor van ons leven en zal zich ontwikkelen in onbewusten toestand van de nieuwe oeconomische theorie, zoodat de nieuwe ethica geen uitsluitend regalia van sociaal-democraten genoemd mag worden maar van allen is, die in deze tijden leven voelen en denken. Op ons allen rust de plicht mee te arbeiden aan het tot stand komen van een Gemeenschappelijk rustig levensideaal nu het oude gestorven is. De oude verlaten paleizen van het Christendom met hunne statige zuilengaanaderijen en marmeren zalen en lusthoven en waterfonteinën moeten weer bevolkt worden. Nieuw licht, nieuw leven, nieuw geluk moet uit de hemelen nederdalen, doch daartoe is eerst noodig eene verhooging van de stoffelijke welvaart.

En daarom moet er gewerkt worden, daadwerkelijk worden doorgetast. Aan ons de plicht niet enkel op te gaan in schoonheid en wijsheid, maar in de allereerste

plaats in de toegepaste schoonheid en wijsheid, hoe diep ook geminacht en vermeden in tijden van individualistisch eenzellig egoïstisch opgaan. Want samen met de stoffelijke welvaart zal voor de menschheid de sterkende ethica geboren worden. Het streven naar kracht geeft kracht. In daden schoon ligt ons heil.

In eigen ervaring, in eigen strijd met de ons omringende machten, ligt de kiem van de groote vrede in ons hart. Zelfonderzoek, eigen aanschouwing, gedachte-aanraking met de maatschappij zijn de eerste factoren voor een gezonden levensblik. Hij, die het werkelijke leven ducht zal nooit de hooge zegen deelachtig worden.

Geen neerleggen bij teleurstellingen, geen wegkripen voor komende moeilijkheden, maar eenorsch zich te weer stellen, een heftig willen om het al te aanschouwen.

Eenmaal zal de tijd komen, dat voor ons de warrellingen van indrukken, aangename en onaangename, van wijsheid en van schoonheid in eene lichting zullen openbreken tot de heerlijke kennis de groote harmonie, de sterkende godsídee het ware gelukkige leven van één gezond genieten van wat de aarde ons geeft.

Voor ons uit ligt de onmetelijke levenszee, het menschedom kampend tegen de ellende onder den blauwen hemel met zijn zon en sterren. Daarheen in dat gewoel van dieverij, afgunst, haat, nijd, moord, moederleed en kindervreugd, moeten we onze schreden wenden, onze oogen openen, voelen denken, nadenken, assimileeren, steeds zwoegend en werkend op onze tocht naar de heilig-wijzende waarheid. Dan zal de levenskracht van het volk wederkeeren en daarmee het geluk herboren worden. Eene groote taak is ons geslacht opgelegd.

20 Jan. 1900.

H. D. D.

Propria's tweede Lustrum.

Propria Cures gaf den 21 Januari tot viering van zijn tweede lustrum een feestnummer uit, waarvoor redacteuren en oud-redacteuren bijdragen gaven.

Allereerst willen wij onze hulde brengen aan het jubilerend blad, dat sterk ondanks de moeilijke tijden, die het soms heeft moeten doorstaan, thans met zoo'n flinke uiting voor den dag komt. (Wat de Telegraaf er overschrijft is de reinste onzin).

Dat Propria nog langen tijd haar taak blijve vervullen als „het” blad van de Amsterdamsche studenten.

Moge dit nummer niet die uiterlijke luxe vertoonen, die gewoonlijk feestelijke studenten-uitingen kenmerkt (alleen de prent is héél mooi; blij en lucht, een echte feestprent), de inhoud vergoedt ons ruimschoots dit gemis. Heeft de redactie wellicht gedacht aan het (voor Delftenaren onverstaaubare) „simplex veri”?

Er komen in dit nummer verscheiden zeer goede en belangrijke stukken voor. Zoo de kritieken op „Het zevende gebod” van Westendorp en Adama van Scheltema, „Litteratuur” van Bolkestein, „Propria Cures en het socialisme” van van Gelder, wier lezing ik ieder aanbeveel (het nummer ligt op S. P.) Ook zijn er enkele stukken, leuk studentikoze uitingen, die doen zien, dat de oud-redacteuren nog niet heelemaal zijn uitgedroogd in de koude maatschappij. Al deze wil ik echter thans laten rusten, aangezien het onmogelijk is er in een kort bestek iets dragelijks over te zeggen; liever wil ik mij bepalen tot de beschouwing van enkele feiten uit de levensgeschiedenis van P. C. mij in hoofdzaak houdende aan het degelijke en ook in zijn geheel zeer lezenswaardig artikel van Willeumier.

Aanleiding tot de oprichting van P. C. was een polemiek over corpskwesies, die in brochures moest gevoerd worden, aangezien de (ook bij ons niet onbekende) willekeur der Minerva-redactie het hierin houden van een goed debat onmogelijk maakte. De twee tegenstanders, bij denzelfden uitgever hunne proeven zittende te corrigeeren, besloten een plaatselijk weekblad op te richten, wat ze in vereeniging met eenige anderen dan ook tot stand brachten. Zoo verscheen 21 Jan. '90 de eerste Propria. Ik geloof, dat de Amsterdammers zeer juist hebben gezien met een plaatselijk blad te willen oprichten. De ontwikkeling der verschillende academies, de punten, die er tot de hevigste discussies aanleiding geven, loopen zoo zeer uiteen, dat er van een algemeene belangstelling in elkanders zaken nauwelijks sprake kan zijn. Zoo zien we bijvoorbeeld, dat,

ofschoon Delft en Amsterdam misschien nog het meest van alle op elkaar gelijken, in Delft het studentenleven zich geheel vrij van de studiebelangen heeft gemaakt, terwijl het zich in Amsterdam hierop hoe langer hoe meer begint te concentreeren. Ondanks het vervallen van het woord „Delftsch” aan ons hoofd, blijft ons blad dit inderdaad niet minder en mijns inziens terecht.

De eerste jaren van Propria zijn misschien de mooiste geweest; de oprichters krachtig in hun samenwerken, levende in de tijd dat de litteraire beweging van '80 haar hoogtepunt had bereikt, vulden het blad met het nieuwe leven, dat zij putten uit ieder verschijnsel van filosofie litteratuur, tooneel. Blijkbaar werd er over het eigenlijke studentenleven weinig gesproken. Het streven van Propria was dan ook in de eerste plaats bij de studenten belangstelling in te boezemen voor dingen, die stonden buiten hun sfeer van studie en bittertafel.

In de derde jaargang vinden we meer over het directe studentenleven. De twee eerste jaargangen hadden de menschen wakker gemaakt. J. Kat begon zijn strijd tegen wat hij in het Corps noemde de eeredienst van „God Kul”. Het „ernstig besef” werd geboren.

Met het wakker worden van het „ernstig besef” zien we een achteruitgang van 't Corps gepaard gaan, grootendeels hieraan toe te schrijven dat het Corps zijne instellingen onveranderd liet, waar de geest zoo geheel anders was geworden.

In de vierde jaargang werd Propria in rubrieken ingedeeld, zooals we het nu allen kennen.

De volgende jaren zijn tijden geweest van decadentie, het zijn de tijden van de beruchte Roode Koord rubriek, van de strijd in het Corps over permanentie. Toen echter het Roode Koord door den Draak Vermillioen was ten onder gebracht, het lustrum achter den rug was, herleefde Propria en is sedert, soms zijn rubrieken weer wijzigende, in hoofdzaak geweest, zooals we het nu allen kennen.

Merkwaardig vind ik, dat waar Propria tegenwoordig haar grootste kracht vindt in haar rubriek „Socialisme”, deze is ontstaan naar aanleiding van de artikelen van een Delftenaar, Triebels.

De voortdurende klacht (ook aan ons blad niet vreemd) dat Propria eigenlijk nooit is geweest wat de redactie wel zou willen, is voor mij echter tegelijk het bewijs, dat het de redactie niet aan energie zal ontbreken om Propria te maken, tot wat ze wil dat het zijn zal. Het bewustzijn van eigen onvolmaaktheid is de krachtigste prikkel tot vooruitgang.

J. F. L.

Apollo-dasia.

M'n pen bekijkende, wordt ik met ontzetting gewaar, dat ze bedekt is met een dikke laag van die verbinding van ijzer en oxygenium, die we in de wandeling gewend zijn roest te noemen. In verband met de bekende spreekwijze, begreep ik dadelijk, dat dat van de rust moest komen, die genoemd schrijfinstrument bereids vrijlang genietende is en aangezien mijn scheikundige kennis onder meer ook de bekendheid van 't feit omvat, dat roest in 't ijzer voortwoekert, zoo was 't me tevens duidelijk, dat aan de rust een einde moest komen, wilde m'n pen niet voor altijd bedorven zijn.

Hoe, dacht ik zoo bij mezelf, de roestlaag wegkrabbende, kan nu dit puntige stukje ijzer zich beter weren, dan ten dienste van de Studenten Muziekvereniging „Apollo”, de vijftigjarige, de immer jeugdige!

Meneeren, ik ben trotsch; ik ben trotsch, meneeren, dat wil zeggen: op ons gezelschap natuurlijk, ik moest eigenlijk „jullie” gezelschap schrijven maar laat me ten minste de illusie er nog een klein beetje bij te behooren.

Als ik, niettegenstaande 't geschrijf des heeren J. F. L., nog eens op de feesten terug mag komen en nog eenige opmerkingen ten beste wil geven, dan is dat in de eerste plaats, omdat ik 't niet in alles met genoemden heer eens kan zijn, ten tweede omdat ik eenige opmerkingen wensch toe te voegen.

Allereerst dan zij op den voorgrond gesteld dat sedert de latere helft van de 19e eeuw, door de zeer veranderde en ingewikkelde wijze van instrumenteeren, de taak der orkesten zoo belangrijk verzwaaard is, de eisch aan de techniek van 't orkest gesteld, dermate zich heeft uitgebreid.

de getal sterkte dusdanig is toegenomen, dat ook voor dilettanten-orkesten, veranderingen niet alleen gewenscht, maar noodzakelijk werden. Vooral sedert 't samenstellen van orkesten als 't Philharmonische onder Von Bülow, 't Lamoureux-orkest en 't orkest onder Kes, is men gewend op zoo voortreffelijke wijze de werken van zoowel nieuwere als oudere componisten uitgevoerd te hooren, dat de dilettanten-orkesten en die van beroepsmusici van lagere rang een heele pluk hebben om daar tegen op te werken.

Dit heeft gelukkig z'n goede zijde. Vergelijking, al is ze strikt genomen niet te maken wanneer men zich aan de eene zijde denkt menschen, die voor hun brood werken, aan den anderen kant, zij, die voor liefhebberij musicceeren, al moet ze gemaakt worden, wanneer men alleen vasthoudt aan 't begrip: uitvoering van werken der verschillende componisten, kan niet anders dan ten goede komen aan de zwakkere orkesten.

Temeer inspanning, zoo van de leden van 't orkest, als van den dirigent, zal dit vooral in een orkest als dat van „Apollo” veroorzaken, omdat in de eerste plaats de dirigent, als hij voor 't eerst de leiding op zich neemt, zich zelf moet oefenen in 't geschikt zwaaien van de staf niet alleen, maar in 't onderscheiden van de verschillende instrumenten en zoo tal van andere dingen, die gaandeweg voorkomen; wanneer hij na een paar jaar er een klein beetje aan begint te wennen, de K. M. hem grijpt met kille hand en voor Apollo hij meestal verloren is. In de tweede plaats: 't orkest is wisselend, al zijn de schomelingen daar niet zoo sterk. Zooals tegenwoordig de toestand is, blijft er wel een kern die vier jaar lang meestrijkt, terwijl zich in dien tijd een nieuwe kern vormt, maar hoevelen, die zoo hoog noodig zouden zijn, scheiden er na een paar jaar uit, als ze al in hun eerste jaar zijn begonnen: „Ja, hoor 's, ik heb nou al twee jaar meegezaagd, nou komt de beurt aan 'n ander”, terwijl goede krachten, die in hun eerste jaar niet beginnen, later gemeenlijk blijken er tegen op te zien, toch nog maar 'ns te probeeren.

't Onverantwoordelijke van den meezager om z'n steun verder te ontzeggen behoeft vooral met 't oog op de zoo snel wisselende directie geen betoog.

't Orkest van Apollo bestaat nu vier jaar en mijne ondervinding, voornamelijk nog eens gestaafd aan deze laatste campagne, is, dat de kern van 't orkest, laat ik ze kortweg 't Holbergsuite-zoodje noemen, buitengewoon goed is. Dit wil niet zeggen dat, wat ze op dien middag presteerden, zoo van alle smetten vrij was, maar dat ze en dit is de hoofzaak, gevoelig zijn voor de directie, dat voor hen athans niet, de man met de stok maar voor spek en boonen staat te zwaaien: Eén, godverdomme, twee, drie, vier, Klaas val in, Piet knoei niet zoo, Kees je bent twee maten achter; maar dat ze ook zonder mondelinge toelichting, uit de wijze van aangeven de opvatting begrijpen en wat 't beste is, ook weten uit te voeren.

Ik was verleden jaar met de Serenade No. 3 van Volckmann in de gelegenheid dit met vreugde te constateeren, ook dit jaar heb ik bemerkt, dat 't zoodje er niet minder op was geworden en ik stel me voor dat de goede Meijll 't ook naar waarde geschat heeft.

Dit is volstrekt geen miskennen van de capaciteiten van 't voltallige orkest. Le mieux is hier volstrekt niet l'ennemi du bien, tenzij dit bien 't mieux als z'n ennemi wenscht te beschouwen.

Als nu dat Holbergstelletje zich eens aangordde om een tweede uitvoering te geven, zooals ik dat in mijn tijd zoo graag gewenscht had en zooals de tegenwoordige dirigent het, naar ik zeker weet, 't ook gaarne zou willen, en geven nog eens een uitvoering, wat zou die dan niet goed kunnen wezen en de voorbereiding behoefde niet zoolang te duren als met 't voltallige orkest. Ik weet, dat ik me hier begeef in 't rijk der (als trouwens alle, onverwezenlijkbare) idealen, want de zomerslaap van Apollo is bijna door de traditie geheiligd en alleen in 't ondenkbare geval dat 'ns een jaar geen examens B of C zouden worden afgenomen, zou ik hoop hebben op goeden uitslag van eventueel pogen.

Die zomerslaap is een ellendig verschijnsel: tevergeefs zoek ik al verscheidene jaren naar de oorzaak.

Van de grande masse kan ik 't me wel enigszins begrijpen, 't kost hun betrekkelijk veel moeite om de partijen voldoende onder de knie te krijgen en hulde aan hen, wanneer hun ijverig pogen met een goede uitvoering wordt bekroond, maar van de uitverkorenen, van 't Holbergstel, van menschen, die zelf plezier hebben dat 't zoo goed gaat

die zonder veel inspanning 't zoo goed mogelijk kunnen uitvoeren, die door hun hooger staan, veel meer genieten van 't samenspel en de wenken van den dirigent gauwer begrijpen en apprecieeren, begrijp ik 't me niet.

Aan den dirigent kan 't niet liggen, want zelf weet ik wat 'n genot 't is zoo'n troepje aan te voeren en jammer is 't voorzeker, dat de samenwerking van 't beste wat „Apollo” kan geven, beperkt blijft tot 'n Serenade of 'n Holbergsuite.

Als ik me eens voorstel hoe goed bv. de G-moll Symphonie van Mozart zou gaan, of een van Haydn, misschien... maar heel misschien een van Beethoven of 'n ouverture Zauberflöte of Don Juan of Egmond, hoe goed tal van andere dingen zouden gaan, dan watertand ik en dan is de teleurstelling dubbel groot, dat ik 't niet tijdens mijn dirigent-zijn beleefd heb en dat ik 't nu als outsider nog niet kan beleven.

Jongens, d'r is zooveel moois te maken en muziek is zoo'n goede kunst; maar wat bennen jullie voor kerels...

Overgaande tot een ander deel van m'n preek, constateer ik met genoegen, dat Apollo's orkest gehoord mag worden: 't Kan er wat je noemt, best wezen. Dit, aan den eenen kant een verblijvend verschijnsel, is aan de andere zijde een gevaar, want: Apollo mag niet dalen, 't moet stijgen! De vijfde symphonie van Beethoven, de eenige trouwens van ons aller vriend, die uitvoerbaar is voor 't voltallige orkest, is uitstekend gegaan, ik zeg uitstekend. Er waren wel dingen waarmee ik 't niet geheel eens kon zijn, maar dat zat 'm in de opvatting, niet in de uitvoering: 't doet er trouwens minder toe. De Huldigingsmarsch, natuurlijk! maar dat moest ook wel.

Maar laten we niet denken: „jonge we zijn er!” Je bent er natuurlijk nooit en 't kan altijd beter, fijner, afgeronder, smaakvoller, beschaafder, zonder dat 't weer te fijn of te beschaafd wordt. Dit is evenzeer een gebrek als 't ander. Stel je eens voor de Holbergsuite gespeeld door 't heele orkest! Zou dat gegaan zijn? Ik durf niet ja zeggen: ik weet 't niet; in elk geval had er wel veel duchtig voor gestudeerd moeten worden, maar zoo moet 't toch worden en daarheen moet ons aller streven zijn. 't Orkest moet zoo worden, dat ten eerste de dirigent begrepen en gevoeld wordt, dat hij is 't middelpunt van aller aandacht; dit is nog lang niet 't geval en als je eens wist hoeveel prettiger en gemakkelijker alles gaat als je meer attentie aan hem schenkt, dan zou er geen kwestie meer van zijn.

Ten tweede, (de keuze der uit te voeren werken zoo genomen dat ze met eenige oefening vallen binnen 't bereik van den gemiddelden meezager), de partijen moeten vooraf doorgenomen worden. Ieder kent op de repetitie de lastige stelletjes en daar op de eetzaal der Phoenix, wordt alleen 't samenspel beoefent, niet meer eerst: één eerste of tweede viool, daar twee dan drie dan vijf: „Nou... nou allemaal, nee nee: dat moet zijn fis, gis, a en niet f, gis a,” zie, dat moet al lang voor de repetitie uitgemaakt zijn, alle vieze fissen moeten thuis behoorlijk zijn schoongemaakt.

En als dan tenslotte ieder, die meespeelt niet dan bij hooge uitzondering Dinsdagavond iets anders doet, dan wordt 't Apollo orkest van Mengelbergachtig gehalte (mengelbergachtig hier niet op te vatten in den zin van een door elkaar gemengde uit heterogeene deelen bestaande bergmassa, maar van een solide en trotsche, goed geordende Juraformatie).

Men trekke uit 't voorgaande toch vooral niet de conclusie dat 't gewenscht zou zijn, dat de zwakkere broeders zich van verdere medewerking onthielden. Dit mag in geen geval; Apollo is er voor z'n leden: heeft men bescheiden krachten dan worde ook eenvoudige muziek uitgekozen, maar die bescheiden krachten mogen niet remmend werken: *) ze moeten wat voor de goede zaak over hebben. Voor velen is Apollo de eenige gelegenheid waardoor ie er toe kwam, 't jammerhout nog eens ter hand te nemen, maar die gelegenheid moet dan ook zoodanig geapprecieerd worden, dat aan gezegd strijkinstrument zoo schoon mogelijke toonen ontlokt worden, en dat de bespelers zich een beetje moeite geven. Een uitspanning die geen inspanning kost heeft niet veel te beduiden.

Resumeerende kan ik niet anders doen dan blijven wijzen op de noodzakelijkheid voor allen die meespelen, om een beetje ernst bij de zaak te hebben en voor den kern om zich zooveel mogelijk in stand te houden.

*) Ieder in Delft weet toch, wat een effect een kleine, doch aanhoudend werkende kracht kan geven!

BIJVOEGSEL

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van DONDERDAG 1 FEBRUARI 1900.

Een middel om aan de wisselende directie te ontkomen, zal, zoolang men blijft vasthouden aan de wenschelijkheid om een student met de leiding te belasten, niet zijn te vinden. De dirigerende student moet niet te jong zijn, niet uit overweging van tweede jaarchtheid of zoo, maar uit deze, dat de man een zekere ontwikkeling op muzikaal gebied moet hebben bereikt, voldoende om, zoo noodig, een eigen opvatting te kunnen verdedigen en voorstaan, waardoor vanzelf spreekt, dat-ie een eigen opvatting er op na moet houden.

Dit is beslist noodig; door veel uitvoeringen van goede orkesten te hooren krijgt men natuurlijk een goed ontwikkelde smaak, maar omdat Mengelberg 't zus, Rebecik 't zoo of Lamoureux 't weer anders doet is op zich zelf geen reden genoeg (tenzij die op voldoende gronden is gebaseerd) om 't ook zoo te doen. Dat ook de jonge dirigent de werken naar z'n eigen opvatting late uitvoeren, zelfs al is die misschien niet goed, 't getuigt van individualiteit en dat moeten we hebben.

Bij de hoogte waarop 't Apollo orkest thans staat, behoort een oordeelkundige kritiek, die de zaak niet spaart. Niet om de menschen onaangenaam te zijn, maar om ze te helpen en wanneer ze werkelijk de kunst ('t diletantisme in den lande, als je wilt,) vooruit willen helpen, zullen ze zich daarover ook niet nijdig maken, maar hun voordeel doen met gemotiveerde opmerkingen.

Daarom juist had ik minder objectiever, om niet te zeggen, zeer sterk subjectieven beschouwing van den heer J. F. L., zoo gewenscht gevonden. Gaarne had ik gehoord wat hij, J. F. L., van dit, van dat en van alles had gevonden. Hoe of 't nu mogelijk is een onverzwakten totaal indruk te krijgen als meerdere bijzonderheden je ontgaan begrijp ik niet goed. Bij mij is 't meest zoo dat door mij storende bijzonderheden de totaal-indruk weg is. Of nu de heer J. F. L., al zwemmende is in de geluiden, daar hebben de heeren de Kat, Dooremans, Reuhl en Wolf niet aan. Wat nl. dat verschil in opvatting van eerste en tweede viool betreft, dat ware een wanhopige fout bij een kwartetspel. Ik geloof dat 't 'm meer zit in 't groote verschil in timbre der twee violen; de tweede was eenigszins droog, wat de bespeler niet helpen kan: hij kan misschien bij een volgende gelegenheid een ander instrument bespelen.

Bij een volgende gelegenheid..... menschen, de Kat, Dooremans, Reuhl en Wolf, meen ik, blijf bij elkaar, oefent je terdege en speel veel samen Ensemble muziek is 't beste wat er is, 't bevat gewoonlijk 't intiemste wat de groote oomes ons gegeven hebben. 't Kwartet moet zijn één instrument een goed, gedegen geheel. De vier mannen moeten 't eens zijn wat opvatting en voordracht aangaat. Er moet niet alleen op de instrumenten gestudeerd, er moet besproken worden en uitgelegd worden. Allen kunnen hier hun duit in 't zakje doen, totdat 't tot uitvoering komt; dan moeten allen 't eens zijn en dan moet de boel als een bus sluiten. Bij niemand is dit meer dan bij Beethoven 't geval, daarom is 't zoo moeilijk direct met hem te beginnen. Waarom niet liever geoefend op Hayden en Mozart, Mendelssohn, Schubert; Beethoven is de meester, wij komen tot hem niet dan na ernstige bestudeering en ingespannen aandacht, we kunnen niet aan de uitvoering van z'n kwartetten beginnen voor de techniek van 't kwartetspel op z'n voorgangers beoefent te hebben, daarom op z'n voorgangers, omdat die niet zulke zware eischen stellen. waardoor 't gemakkelijker wordt z'n aandacht over samenspel, voordracht te verdeelen.

Wij hebben tijden gekend, nietwaar heeren! waarin op een kwartet niet zoo gestudeerd is, ik bedoel, waarin het op de kamermuziek uit te voeren kwartet niet zóoveel keer van te voren is samengespeeld. Dit was op de laatste uitvoering aan alles te merken. Er was zeer goed gelet op accentuering, crescendo's en decrescendo's en meer technische dingen, maar nog meer had gelet kunnen worden op 't samenspel als zoodanig, op de wijze waarop de verschillende instrumenten hun partij voordroegen.

De eischen, die ik stel zijn hoog, ik weet 't, maar waar de uitvoerenden zooveel over gehad hebben om de techniek van 't stuk onder den knie te krijgen, mogen ze ook de eenheid in hun spel niet over 't hoofd zien. Nog een trapje, mannen, en je bent er. Van de vertolking van de Kreut-

zer sonaten wil ik niets zeggen, maar de keuze vond ik niet erg gelukkig.

Ik weet niet of Meyll zoo'n bijzondere voorliefde voor Grieg heeft; er zijn ook nog wel eens andere overwegingen die maken dat er toevallig eens wat veel van een componist gespeeld wordt.

Als ik al opmerkingen over den dirigent had zou ik ze hier niet neerschrijven: de orkestleden zouden er misschien te veel aan te gast gaan en hij heeft al zoo dikwijls gehoord dat 't goed was, dat-ie 't langzamerhand zelf begint te gelooven.

Ik zal maar 'ns eindigen, want 't geheel is van een zoodanige lengte, dat ik vrees, dat niemand 't lezen zal en dat zou toch jammer zijn, voor mij n. l.

R.

Les lois de Newton. ¹⁾

A LOUIS DELATRE.

Ik was toen nogal ziek en lag daar maar; maar niet veel pijn. Dus ik vermijdde mij in veel gedenk, filosofische theoriën van Goedheid, dat is Wenschelijkheid; of wat droomerige melancholie of wat joyeuze, blagueuze Vreugd.

Que veux - tu mon très cher, mon adorable!... 't Was met m'n korpus à malaise, niet gezond — en dat zegt alles.... Léven?.... Wil.... „faut obéir aux lois de Newton” — Ah! par exemple! oh lala! On est fichu — faut en finir....

M'n liëve Dokter.... Dat was m'n Vriend, m'n Fransche Vriend! Weet je wat ie zei?... „les lois de Newton”. Comment? faut obéir?... De Dokter was m'n Géést, die was m'n Man. Wat was ik blij!

Wij hadden veel gesproken in zoo kort. Ik was wat neurasthenisch dus wel interessant. Et il aimait les choses intéressantes.

Nous allions jusqu'au fond des Idées. C'était un Français.... mais oui! du vrai! Et du trop — Français c'est logique — mais il était trop logique pour ça. Un homme fort lettré, auteur, très philosophique du reste. — Hij zei:

„Vous vivez trop des Idées, mon ami. C'est pas bon que de devenir aïné un Esprit hors Bête.” — „Ah!.... vous connaissez van Eeden?: de la Théosophie! de la”... „Mais non — mais.... dites! faut fortifier la Bête, faut obéir”.... „Aux lois de Newton” — vous l'avez déjà dit — en ne les fortifiant pas”.... „Mais non, c'est plus nécessaire! faut obéir!”....

Que veux - tu m'Ami?

Ja, met die Man heb ik veel gesproken. Ik „had” 'm, zie je, als ik 'r zooveel „hàd”, zie je, ik kan ze pakken bij de staart van hun „zijn”, de luitjes, die wàt „zijn”. Ik slinger ze dan eerst 'n beetje rond — m'n arme poésjes! — dat ze voelen, dat ik óók wat ben.... Puis — nous allons causer.

Ik hàd 'm die Vent, die „Gehoorzamer”.... aux lois de Newton! — die Nietser en die.... Nitscher.

„Et qu'est-ce que vous croyez donc mon Docteur?”

„Je crois.... qu'il faut obéir aux”....

„Evidemment!”....

Ik had 'm gesproken van mijn groote Gelukstheorie — schoon ik 'm 't onderscheid tusschen Geluk en.... Záligheid nog niet uitlee (dit voor van Eeden!) — de Evolutie van het dierlijk Geluk door de Tijden, is gelijk de Liefde, is gelijk de Logica, de Wenschelijkheid: de Góedheid. Dit het Reëele.... Darwin had de wetten reeds gesteld van Evolutie, Leven. Alle Leven vond zich „het”. Vond 't zich dat niet of handelde 't niet superieur, dan verdween het. De gezonde Mensch, de waarlijk renderende, vond zich „het” en moest dus zijn „het” — geen Vegetariër. Zijn Geluk was hem: Recht. Dit te verhoogen, dit te verfijnen in Kracht: de Evolutie. Alle Wee was eerst door het Léven. Voor het Leven was buiten het Leven niéts. De grootste Mensch was de gelukkigste Mensch,

die 't meest Geluk gaf. Grooter dan Filosoof, Theosoof was de gelukkige, gelukdoende Vader van twaalf gelukkige, gelukdoende Kinderen. Dit wist reeds óók Napoleon. De stichter van het Roode Kruis was groot. Zola was groot: de reële, de Man van Liefde, de ware, niet-willend het boven-dierlijke, maar het grootst Geluk voor Menschen in steeds te ontwikkelen Glorie....

Hij vroeg veel... interessant! Hij wrong zich, hij drong zich — maar... ik had 'm! Voor deze onverbiddelijke Natuurwetten — lois de Newton — kon hij niet terug. Hij moest méé, mee... faut obéir....

La „Joie de vivre”, c'est le Bonheur, l'Amour, la Vérité — voilà le seul principe logique de la Viè. Si la Vie n'était pas une continuelle faim de Joie, son Existence serait illogique, on n'aurait plus de Vie. —

En eindelijk — uitgeput door m'n overwinningen, toen ik 'm vroeg: „Et qu'est-ce que vous en pensez maintenant, mesieu' le Docteur?” il me fit: „Ah! tout ce que vous dites là, voilà un beau Rêve, toute cette machinerie d'Evolution basée sur une espèce d'Volonté qui roulera tout.... Moi, je crois encore toujours que.... ce sont plutôt les... lois de Newton auxquelles il faut obéir”....

„Vraiment, mais c'est trop fort! Vraiment elles sont là pour les obéir, mais en voilà aussi notr' Volonté de Bête, notr' Intelligence, notre.... en petites lois de Newton.”

„Qui sait”....

„Mars oui, „qui sait”! Nous sommes tous des coquins — on sait pas beaucoup.... Mais nous avons nos p'tites Idées, nos très p'tites Illusions. Peut-être ça n' sont que des Rêves — qui sait — Mais on est tout de même assez sage que d'en avoir, puisque ça provoque du Bonheur, ce qui fait notr' Existence.... Qu'en pensez vous?”

„Je pense que vous êtes un... intellectuel”! Mais moi, je sais rien de.... Dreyfus. Vous.... êtes Chrétien?”

„Pas si grand que ça. J'ai mes Idées. Et de temps en temps.... Mais du reste.... je suis un être tout petit, avec mes pieds je marche sur la terre — du reste je suis un très sal bougre”....

„Faut voir ça”.... En dan onderzocht ie m'n wond, van operatie, héél voorzichtig, héél voorzichtig, alsof hij sterven zou mij pijn te doen....

„Tenez! vous êtes trop doux.... Pourquoi vous avez si peur, pourquoi vous ne me faites plus de mal?”....

„Mais ça serait idiot”....

„Oui! C'est parce que c'est vous qui auriez du mal en me faisant de la douleur.... Ça prouve que nous sommes déjà un p'tit peu avancés dans notre Evolution”....

„Du Bonheur?”....

„Mais oui!”....

„Mais oui! De Newton!”

C. V.

1) of iets tegenover het „Dank!” aan Van Eeden, 26 Jan. 11.

Overzicht van Debating. Woensdag 24 Januari.

Albarda trad op als verdediger van stellingen over arbeiderspensionering.

De eerste stelling, het constateeren van de onvoldoende waarborg voor een behoorlijk levensonderhoud van den ouden arbeider, werd met feiten zóó overtuigend gestaafd, dat van discussiën hieromtrent wel geen sprake kon zijn. Bovendien leidde spreker deze stelling af als een logisch gevolg van het kapitalistisch productie-proces in verband met de Marxistische waarde theorie. Even logisch als het is, dat de werkgever den werkman als loon ook het levensonderhoud van den Zondag uitbetaalt; aangezien het zijn eigen belang is, zijne werkkrachten ook dien Zondag in leven te houden, even logisch is het, dat de werkgever dit niet doet, als de werkkraacht versleten is en hem dus geen voordeel meer kan opleveren.

De tweede stelling geeft als meest billijke weg tot verbetering aan een pensionering, geheel door de bezittende klasse bekostigd. Waar de bezittende klasse zóó groote voordeelen heeft van de inrichting onzer samenleving, waar zij alles wat levensgenot kan geven verkrijgt uit de meerwaarde door den arbeider geproduceerd, ligt het ook op haren weg zijn levensonderhoud op den ouden dag te verzekeren, om zodoende althans éénigzins het maatschappelijk onrecht te herstellen. Bovendien zij is de eenige die het kan doen. De ervaring met pensioenbanken en dergelijke

heeft geleerd, dat het in het algemeen den werkman onmogelijk is iets ter zijde te leggen voor den ouden dag.

Deze stelling vond vooral bestrijding van de zijde van eenige voorstanders van landnationalisatie. Het is een ongezond denkbeeld, zoo was hunne redeneering, dat een mensch in de werktijd van zijn leven niet zóóveel kan verdienen, dat hij er zich gedurende de rest daarvan kan onderhouden. Hen dit van andere zijde te verschaffen is een lapmiddel, geen oplossing van de kwestie. We moeten ons de vraag stellen, „hoe kunnen we ieder in de gelegenheid stellen om zelf in zijn geheele levensonderhoud te voorzien?” Dit meenen zij te kunnen verkrijgen door de grond, de voortbrenger van alle levensbehoeften aan allen in gebruik te geven, door ieder in de gelegenheid te stellen vrij van de vruchtbaarheid daarvan te profiteeren. Bovendien zal dit een middel zijn om de uitbuiting der arbeiders, de meerwaarde te doen af nemen. Deze toch bestaat voor een groot gedeelte in de rente der kapitalen en hoe zal iemand zijn kapitaal tegen lage of geen rente afstaan, zoo lang hij daarvoor nog grond kan koopen, die uit zich zelf producten voortbrengt?

De inleider ziet weinig heil in deze hervormingen: in de eerste plaats zouden ze eerst in een verre toekomst te verwezenlijken zijn, maar bovendien zouden ze volstrekt niet afdoende zijn. De grond is niet het éénig productiemiddel, zonder samenwerking met ander kapitaal is van de grond geen opbrengst te verwachten. Ook bij nationalisatie van de bodem zal de kapitalist een dwangmiddel tegenover den proletariër in handen houden en dezen evengoed voor een minimum loon kunnen laten arbeiden. Ook is het onjuist, dat de grond uit zich zelf producten voortbrengt, evengoed als bij ieder ander kapitaal, is de menselijke arbeid noodig om den grond productief te doen zijn. De winst die landelijke ondernemingen opbrengen is afkomstig van menselijke arbeid, als meerwaarde.

Van dezelfde zijde kwam ook het verwijt, dat men door het aanbrenge van sociale hervormingen een tevredenheid in 't leven zou roepen, die een radikale oplossing der vraagstukken in de weg stond. Ten zeerste bestreed inleider dit argument. Sociale hervormingen, betere economische toestanden, zijn slechts te verwachten, wanneer het proletariaat zich steeds meer van zijne positie bewust wordt. Dit zal het niet worden wanneer het, meer en meer uitgebuit tot een toestand van ellende vervalt, waarin het zich in doffe berusting bij alles zal neerleggen. Integendeel moet het proletariaat door beter levensomstandigheden, door meer ontwikkeling er toe komen zich meer voor zijn eigen leven te interesseeren. Wij vinden dan ook overal waar het proletariaat onder de gunstigste omstandigheden leeft, het meeste klasse-bewustzijn, de krachtigste organisatie. Als zoodanig werken sociale hervormingen mee, niet tegen, tot de maatschappelijke vooruitgang.

In zijn derde en laatste stelling bepleit inleider de wenselijkheid, dat een eventuele arbeiderspensionering door de staat terhand worde genomen, al zou ook door eenig ander stelsel aan meer arbeiders op minder hoogen leeftijd een grooter uitkeering kunnen worden verzekerd. In de komende tijden toch is een volkomen onafhankelijkheid van den arbeider een allereerste vereischte en als zoodanig mag hij niet door pensionering aan een patroon gebonden zijn.

Inleider onderwerpt de verschillende stelsels van Arbeiderspensionering aan kritiek, eenerzijds vergen deze bijdragen van den arbeider, anderzijds waarborgen zij hem zijne vrijheid niet. Slechts de Staat kan in deze een voldoende waarborg voor volkomen onafhankelijkheid zijn. Ook zal wanneer door de proletariërs Staatspensionering als een recht verkregen is, dit hun sterker maken in hun bewustzijn.

De landnationalisatoren hebben hier tegen, als tegen iedere sociale hervorming, het bezwaar, dat het corps ambtenaren zal moeten worden uitgebreid, wat aan de eene kant onproductieve krachten zijn aan den anderen kant weer meer aanleiding tot knoeien zal geven. Inleider stelt hiertegenover hoe de socialisten als doel stellen een maatschappij, waarin allen ambtenaren zijn in dienst der gemeenschap. Hij betreurt het weinig vertrouwen dat door opposanten in de eerlijkheid der menschen wordt gesteld.

Een ander argument tegen de laatste stelling is, dat wanneer door een ander stelsel meer voordeelen voor de arbeiders zijn te behalen, dit toch beter zou zijn dan Staatspensionering. Inleider houdt echter staande, dat dit alleen dan het geval zou zijn, als dit evenzeer de onafhankelijkheid der arbeiders waarborgde, wat bij geen der bekende stelsels het geval is.

Nog wordt gesproken over invaliditeitsverzekering en verzekering tegen werkeloosheid.

Een punt van debat, ofschoon niet in onmiddelijk verband tot de stellingen staande, is nog, in hoeverre er op de medewerking der bourgeoisie te rekenen valt bij het aanbrengen van sociale hervormingen. Het oordeel van den inleider is, dat de bourgeoisie als klasse nooit de zijde van het proletariaat kan kiezen, aangezien ze dan tegen zichzelf zou strijden. Echter kunnen er onder de bourgeoisie zeer zeker gevonden worden wier gevoel van recht over hun klassebewustzijn zal zegevieren. De groote kracht zal echter moeten uitgaan van het vereenigd proletariaat.

Alle 3 de stellingen werden met groote meerderheid aangenomen.

Albarda's inleiding en repliek verdienen allen lof. Zijn helder betoog, zijn duidelijke argumentatie, zijn bewonderenswaardige kalmte in het debat gevoegd bij zijn grondige kennis van zijn onderwerp, maakten deze debatingavond tot een der meest aangename en vruchtbare, die ik me herinner bijgewoond te hebben.

J. F. L.

Een enkele indruk van de Corpsvergadering van 19 Januari.

Allereerst de wetsvoorstellen Niermeier tot wijziging van den groentijd. Mogen deze ook wegens te groote moeilijkheden in toepassing onuitvoerbaar zijn, toch wijzen zij en wees ook het debat er op, dat het corps hoe langer hoe meer inziet, dat de groentijd alleen moet zijn een periode van kennismaking en het donder- en opvoed-systeem uit den tijd raakt.

De wetswijzigingen van den Senaat, meest quaesties van redactie vonden weinig bestrijding. Alleen het voorstel van vertegenwoordiging bij het lustrum vond ernstige bestrijding en viel. De vergadering vond het ongewenscht, dat de Senaat door te mogen beslissen over het wegens-principiële-redenen-niet-deelnemen-van-een-senator-aan-delustrumfeesten een Senator zou kunnen dwingen af te treden, terwijl bovendien de corpsvergadering het recht meende te hebben te weten, waarom zij niet door personen, door haar als vertegenwoordigers aangesteld, werd gerepresenteerd.

Het belangrijkste feit van den avond was de interpellatie gevolgd door een motie van den heer M. van der Horst, naar aanleiding van het voorgevallene op de almanak-kroegjool. De president, de heer Jan van der Waerden, antwoordde, dat hij had meenen te handelen in het belang van den avond, door geen volksliederen te laten spelen. Deze toch waren reeds meermalen aanleiding geweest tot verstoring der feestvreugde, wat op een avond als deze allerminst gewenscht was. Bovendien waren er officieele gasten, wier gevoelens in deze moesten geëerbiedigd worden. Hij had geloofd, dat niemand het niet-spelen der volksliederen zou bemerken en zodoende meende hij een aanleiding tot stoornis te hebben voorkomen. Waar echter nu gebleken was, dat er een groep van menschen was, die op het spelen dezer liederen gesteld was, erkende hij onjuist te hebben gehandeld en betuigde hiervoor zijn spijt. Op onze feesten eischt de onzijdigheid, dat ieder lied mag gespeeld worden.

De heer Jordens vroeg nog aan den heer v. d. H. of hij met zijne motie de persoon van den heer van der Waerden of alleen het feit wenscht te treffen. Aangezien het laatste het geval bleek, stelde de heer Ligtenberg een wijziging van de motie voor, zoodat deze onduidelijkheid was weggenomen. Waar de heer van der Waerden de verzekering gaf van zijn goede trouw, had niemand het recht, hieraan te twijfelen.

Zoowel de gewijzigde als de oorspronkelijke motie, werden met groote meerderheid verworpen.

Er had nog een klein incident plaats,
Bravo Roelof!!

J. F. L.

Wedstrijd D. S. A. Ph. V.

Door het bestuur der D. S. A. Ph. V. zijn uitnodigingen

rondgezonden tot deelname aan een wedstrijd in photographiën en lantaarnplaatsjes betrekking hebbende op Delft en het Delftsche leven.

Als wij Delft verlaten hebben zullen de souvenirs aan al wat het ons gaf, zeker nooit vervagen, en ook wat zichtbaar zal zijn overgebleven uit dit, op 't oogenblik nog bijna alles omvattend, deel van ons leven, zal telkens in ons doen opkomen een warm gevoel van dankbare gelukkige herinnering.

De beelden gevende het intieme van onze vereenigingen, onze kijk op Delft en wat het meest tot ons zal spreken, kunnen slechts vervaardigd worden door hen voor wie ze bestemd zijn, door studenten.

Laat daarom elk Amateur-Photograaf geven wat hij kan, dan zal wellicht een uitgebreide collectie negatieven de basis kunnen worden voor een prachtuitgave van Delftsche herinneringskiekjes.

L. D.

Hartstocht.

Haagsche Roman door J. REIJNEKE VAN STUWE.

Mejuffrouw Jeanne Reijneke van Stuwe heeft een boek geschreven en dat boek heeft ze genoemd Hartstocht, leuk weg alleen maar Hartstocht. Juffrouw Jeanne, als ik u was, had ik er nog een naam bijgemaakt en 't zoo genoemd: Hartstocht of de Gevolgen der Wellust. Vanwege 't beter-zullen pakken, weet u. En hebt u dat zoo maar mogen schrijven! Komaan, komaan, dat is nog al aardig. Want u bent realistisch; u vloekt in je boek. Waarachtig, 't staat er: Gévédé op pag. . . . Ja en dan die sterdenters hè! Dat weten de menschen zoo niet, die fuive hè en dan de „panje“!! En die studenten, die gaan naar Alcazar in den Haag en eten poffertjes met meisjes, ajakkies, en ze doen nog veel viezer dingen. En dan zijn 't toch nog eigenlijk zulke flinke kerels hè. Zoo gezien onder de dames, omdat ze zoo flink zijn en zoo knap.

Leuk toch student te zijn! En wat kent u dat studentenleven goed! Ja, dat zijn toch maar je ware, sterdenten die platen uit den Gil Blas op hun kamer hebben en Paris s'amuse en teekeningen van Bac. Toch eigenlijk gemeene kerels, zoo schunnig onder elkaar, hè en zoo lief, galant tegen dames uit hun eigen stand.

Ja ja u bent zelfs realistisch, dat heb ik boven al even bewezen. Oome Zola is er niks bij, niks niemandal. Maar die is ook eigenlijk naturalistisch niet waar? Nou, dat bent u ook al. Je ziet zoo maar ineens de heele mondaine Haagsche maatschappij vóór je oogen, listiglijk dan Mej. Jeanne aan den volke vertoond.

Maar dat had u niet moeten doen, ja! Al die geheimen verklappen fidonc! Maar eigenlijk is 't toch goed maar, dan leeren we ook nog eens hoe het daar toegaat, bij die hoogen.

Waarom imiteert u Zola nog niet in andere dingen? Waarom publiceert u nou dat boek ineens maar! U hadt het eerst als feuilleton moeten laten verschijnen in 't Zondagsblad-van-het-Nieuws-van-den-Dag bijvoorbeeld, of in de Haagsche Courant. God, God Juffrouw Stuwe wat had je daar een succes gehad. Maar nou kalm-weg ineens een roman in twee deelen, zegge twee deelen! Ja u wou zeker in eens de literaire wereld verbazen, wat zeg ik; verstommen, met zoo'n in-rea-natura-socia-listig boek.

En wat zullen uw vriendinnetjes wel zeggen Juffrouw Jeanne, dat u zoo'n boek hebt durven schrijven, een onzedelijk boek. Ik wed dat ze 't niet eens mogen lezen van der mama's, omdat jonge meisjes zulke dingen niet mogen weten, zulke stoute ondeugende dingen.

En u schrijft zoo maar in 't publiek voor iedereen!

„Te erg die Jeanne“.

Zie je, ik wil alleen maar zeggen, dat ik Hartstocht een prul vind. Er zullen wel een heeleboel lui zijn, die dat niet met mij eens zijn, maar ik vind het toch heusch een prul. Niet, dat 't zich niet lekker lezen laat, welnee; 't is een echte geroutineerde-reporter-stijl geschreven. En 't maakt effect ook, waarachtig. Ik heb 't zelfs met vrij veel spanning gelezen, vooral 't tweede deel. Maar toen ik 't uit had, toen kwam de reactie. Vroeger heb ik eens een colportage-roman gelezen; hoe die heette weet ik niet meer, alleen weet ik, dat 't was over Czaar Alexander inverband met de nihilisten natuurlijk. Die roman, dat kan ik zweren, was machtig interessant. Ik kan hem ieder aanraden te lezen en dat kan ik te veiliger doen, omdat ik den titel

niet meer weet. En in dat genre, juist hetzelfde, hoort ook deze roman, pardon Haagsche roman. Als je er de 250 eerste bladzijden van gelezen hebt, dan ben je wee, compleet wee van 't walgelijk-mediocre-onbeduidende. Edoch, wil niet vertsagen en lees verder. Dan komt er meer leven in, meer handeling. Dan gaat Juffrouw Stuwe een karakter-schildering entameeren van een individu, dat enorm bestiale neigingen heeft. En dan blijkt dadelijk dat zoo'n karakterschildering totaal boven haar krachten is. Want van 't karakter vertelt ze bijna niets, maar ze vertelt min of min sabreuse tooneeltjes, met veel gloed, alsof ze er zelf bij is geweest en die moeten dan bewijzen en illustreren dat genoemd individu eigenlijk een heele gemeene vent is. En juist dat zich verdiepen in dergelijke schuinheden, zonder noodzaak, in een boek waarvan de schrijfster evengoed als ik weet, dat de kunstwaarde minder dan nihil is, vind ik waggelijk. Te meer, daar wat zij geeft niet genomen is uit 't leven, 't volle rijke leven, maar een productie is van haar eigen, ik zou bijna zeggen, verhitte fantasie.

En dan aan 't slot komt nog eens een heuschelijke liefdeshistorie, die zoo vreeselijk onnatuurlijk is, dat je eigenlijk lachen moet om de naïviteit. Als slot van deze historie krijgt die arme Felix een hersenschudding. Kasian! Maar 't is dun hoor!

CHARLEY.

Aan de leden van het 1^e jaar.

Over het nieuwe Corpsdiploma.

De nieuwe diploma's zijn eindelijk geheel klaar. Gedrukt, gecalligrafeerd, gelakt enz. De opvatting van het ontwerp laat echter niet toe dat het diploma naar willekeur geëncadreerd en belijst wordt, ja volgens de opvatting van den ontwerper, zou de meest harmonische wijze van uitvoering zijn geen lijst, maar: glas ervoor, karton er achter en een gekleurde linnen „bies" erom. Dit is behalve eenvoudig, een evenredig goedkope wijze van bescherming; eene bescherming welke het nieuwe diploma met het oog op het gekozen karton (scheuren) niet kan ontberen.

Een voorbeeld van deze opvatting in uitvoering is door den Senaat ter visie gelegd op de leeszaal der Sociëteit Phoenix.

Mochten de 1e jaars leden besluiten hun diploma op deze wijze te laten encadreeren, zoo kunnen ze dit binnen veertien dagen (dus vóór 15 Februari) bij den heer WALTMAN opgeven, in wiens Boekhandel de diploma's nog zijn, daar ze na dezen datum rondgebracht zullen worden.

ADVERTENTIEN.

Gelegenheid voor DINEEREN

voor 6 à 8 Heeren.

VAN LEEUWENHOEKSINGEL 10.

TERSTOND TE HUUR AANGEBODEN:

gemeubileerde **KAMER** en **alcoof**
of 2 Kamers. Adres **CHOORSTRAAT 26.**

GELEGENHEID AANGEBODEN:

uitstekend te DINEEREN,

à f 0,75 per persoon. Adres Bureau van dit Blad.

BLOEMENMAGAZIJN

Oude Delft 196.

BOUQUETTEN en **KRANSEN**

voor elke gelegenheid.

Steeds voorhanden Losse Bloemen.

Correcte Uitvoering.

Billijke Prijzen.

Aanbevelend,

J. W. MEIJER.

Fouten in „Al isser die dach verganhen."

Zangpartij.

bld. 422, 3e regel, 2e maat, 1e tel: Lees voor $\frac{1}{4}$ f' — $\frac{1}{8}$ f'.

Pianopartij rechterhand.

bld. 421, 1e regel, 2e maat, 1e en 4e tel } } Lees: voor de laagste noot
" " " 4e " 1e, 3e en 4e tel } } es — g.
" " " 2e " 6e tel: Lees voor $\frac{1}{4}$ accoord — $\frac{1}{8}$ accoord.
" " " 4e " 6e " Lees voor c' a' — a'.

Pianopartij linkerhand.

bld. 421, 1e regel, 2e maat, 6e tel: Lees voor G g — G d.
" 421, 2e " 1e " 4e " Lees voor B' B — G f.
" 422, 1e " 3e " 4e " Lees voor D d — G' G.
" 425, 2e " 1e " 4e " idem. idem.
" 422, 3e " 3e " Lees deze $\frac{1}{2}$ G g — $\frac{1}{4}$ rust.

Lees in maat 3, 2e regel, bld. 424, in beide handen $\frac{1}{16}$ rust en voor het 2e accoord $\frac{1}{8}$ accoord. Evenzoo maat 2; 3e regel, bld. 424.

Berichten en mededeelingen.

DELFTSCH STUDENTENCORPS.

Corpsvergadering Donderdag 1 Februari 1900, 's avonds, te 8 uur, in „Eensgezindheid".

Behandeling: ingekomen schrijven over stemming van Commissarissen van den Senaat.

Verkiezing van 2 Commissarissen van den Senaat.

Herstemming tusschen de heeren: MEYLL, BONGAERTS, JURRIAANSE en KRUYSSSE.

VRIJE STUDIE.

Gekozen tot Commissaris: A. DE KANTER.

GEARKOMSTE FEN FRISIA.

Snjeuntojomme de 3e fen Selle, om healwei njoggenen.

WYTSE SCHIERBEEK,

Bûthus Striette 25.

De Foarsitter.

Correspondentie.

Q. Uw stuk kan slechts met uw naam ondertekend geplaatst worden.

Blijven liggen:

Naar aanleiding van de Almanak kritiek.

Verslag lezing F. van Eeden.

Delftsche Christen-Studenten Vereeniging.

LEZING.

„Oude ervaringen voor jonge krachten."

Spreker: Ds. H. PIERSON.

Maandag 5 Februari, 's avonds 8 uur,
in de Zaal **CHOORSTRAAT 16a.**

J. F. B. VAN HASSELT,
Secretaris.

Bij **Æ. E. KLUWER**, Deventer, verscheen thans ook:

OPLOSSINGEN

DER

Wiskundige Opgaven

van de Examens B

DER

Polytechnische School te Delft,
met nieuwe opgaven

DOOR

G. J. VAN DE WELL.

2^e DEEL.Examens B₂.

Prijs f 5,25.